

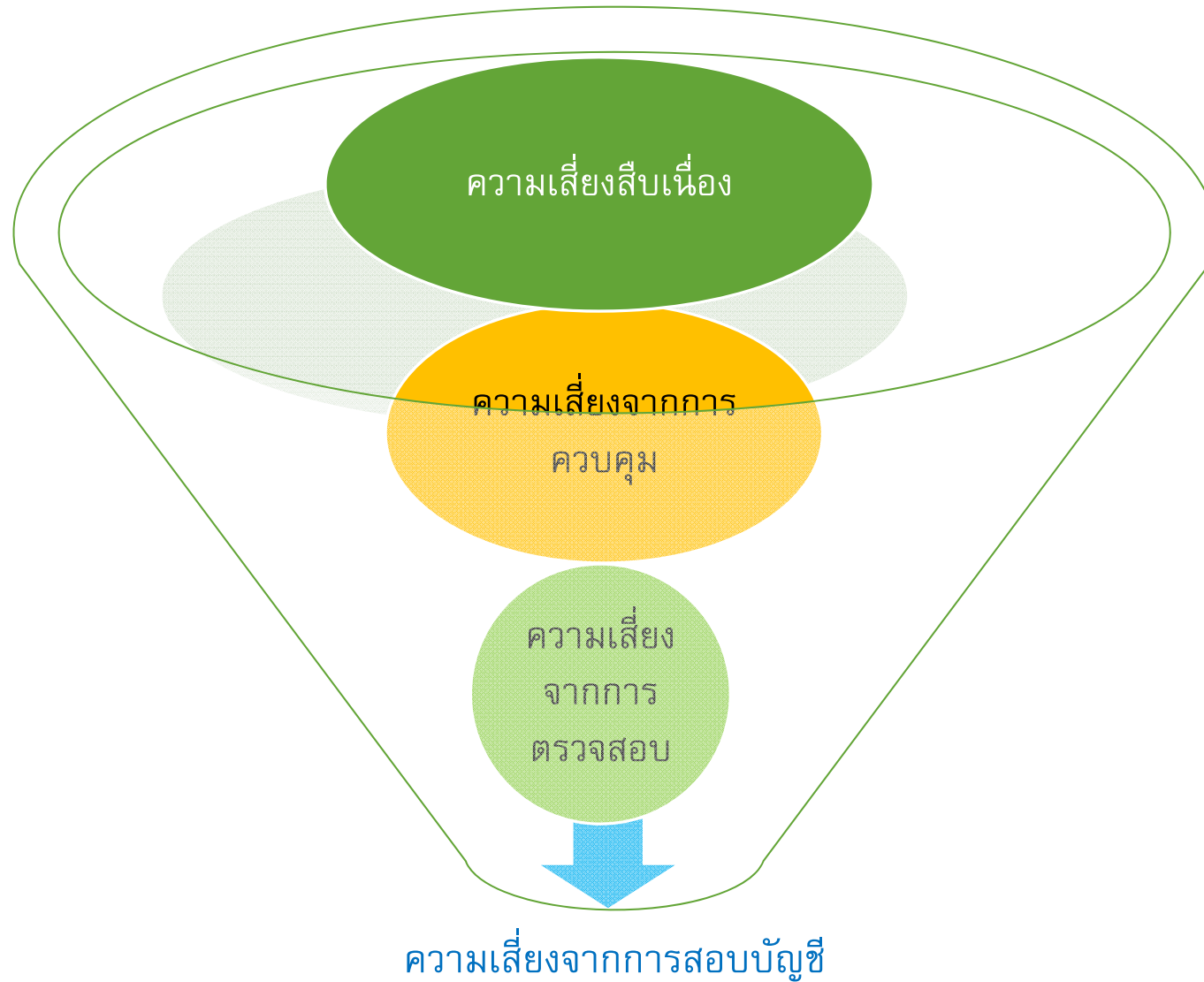
บทที่ 4

ความเสี่ยงในการสอบบัญชี (Audit Risk)

ความเสี่ยงในการสอบบัญชี (Audit Risk: AR) หมายถึง ความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

- ความเสี่ยงสืบเนื่อง (IR)
- ความเสี่ยงจากการควบคุม (CR)
- ความเสี่ยงจากการตรวจสอบ (DR)

ความสัมพันธ์ของความเสียหาย

ความเสี่ยงในการสอบบัญชี

- ความเสี่ยงสืบเนื่อง (IR : Inherent Risk)

คือ โอกาสที่รายการบัญชีจะแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง โดยไม่คำนึงถึงการควบคุมภายในที่อาจมีอยู่

ระดับของ IR มี 2 ระดับคือ

1. ความเสี่ยงในการสอบบัญชี

ระดับของ IR มี 2 ระดับคือ

(1) IR ในระดับของงบการเงิน –

(2) IR ในระดับของยอดคงเหลือในบัญชีและประเภทรายการ –

ความซับซ้อนของรายการ/ระดับการอาศัยประมาณการและดุลยพินิจ / รายการผิดปกติช่วงสิ้นปี/ สภาพคล่องของสินทรัพย์

INHERENT RISK ความเสี่ยงสืบเนื่อง

ปัจจัยที่กระทบความเสี่ยงสืบเนื่อง:

- มูลค่าของบัญชี
- สภาพคล่อง
- ปริมาณของรายการค้า
-
-
-

ปัจจัยที่กระทบ **INHERENT RISK**

- โครงสร้างบริษัท การกำกับดูแลและสภาพแวดล้อม
- ประเภทของกิจการ
- รายการระหว่างกิจการที่เกี่ยวข้อง
-
-
-

ความเสี่ยงในการสอบบัญชี

- ความเสี่ยงจากการควบคุม (CR : Control Risk)

คือ ความเสี่ยงที่การควบคุมภายใน ไม่สามารถตรวจพบหรือป้องกัน
ข้อผิดพลาดในงบการเงิน

ตัวอย่าง: สาเหตุของ CR อาจเกิดจาก

- ขาดการแบ่งแยกหน้าที่งานกันอย่างเพียงพอ

CONTROL RISK ความเสี่ยงจากการควบคุม

ปัจจัยที่กระทบความเสี่ยงจากการควบคุม

- สภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่กิจการดำเนินงาน
- การมีอยู่ (หรือการขาด) และความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมควบคุม
-

1. ความเสี่ยงในการสอบบัญชี

- **ความเสี่ยงจากการตรวจสอบ (DR : Detection Risk)**

คือ ความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจพบการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญได้

ตัวอย่าง: สาเหตุของ DR อาจเกิดจาก

DETECTION RISK ความเสี่ยงจากการตรวจสอบ

- **ปัจจัยที่กระทบความเสี่ยง**

- ลักษณะ ระยะเวลาและขอบเขตของการตรวจสอบ

- **ความเสี่ยงจากการเลือกตัวอย่าง**

-

- **ความเสี่ยงที่ไม่มาจากการเลือกตัวอย่าง**

-

ความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ (RISK OF MATERIAL MISSTATEMENT) : RMM

มี 2 ระดับ

1. ระดับของงบการเงินโดยรวม (Financial Statement Level)

2. ระดับที่เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้สำหรับประเภทของรายการ
ยอดคงเหลือทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูล (Assertion Level) แบ่งเป็น 3
กลุ่ม คือ

** คู่มือ 98

$$IR * DR = RMM$$

ความเสี่ยงในระดับงบการเงินระดับของงบการเงิน โดยรวม (FINANCIAL STATEMENT LEVEL)

- มีความผิดพลาดในหลายบัญชี และหลายงบการเงิน แต่ไม่สามารถระบุเฉพาะเจาะจงบัญชีได้ เช่น กำไรของกิจการอาจสูงเกินจริง แต่ไม่ทราบว่าเกิดจากบัญชีหรือรายการใด
- อาจเกิดจากความบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน

ความเสี่ยงในระดับที่เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้ (ASSERTION LEVEL)

เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับระดับรายการหรือบัญชีหรือการเปิดเผยข้อมูล
ในงบการเงิน และผู้สอบบัญชีสามารถระบุได้ว่ากระทบเรื่องใด เช่น การ
เกิดขึ้นจริง ความครบถ้วน

ตัวอย่าง

1. สิ่ง que ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้เกี่ยวกับประเภทของรายการและเหตุการณ์สำหรับระยะเวลาที่ตรวจสอบ

1. การเกิดขึ้นจริง (Occurrence)
2. ความครบถ้วน (Completeness)
3. ความถูกต้อง (Accuracy)
4. การตัดยอด (Cut-off)
5. การจัดประเภทรายการ (Classification)

2. สิ่ง que ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้เกี่ยวกับ **ยอดคงเหลือทางบัญชี** ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

1. ความมีอยู่จริง (Existence)
2. กรรมสิทธิ์และข้อผูกพัน (Right and Obligation)
3. ความครบถ้วน (Completeness)
4. การแสดงมูลค่าและการปันส่วน (Valuation and Allocation)

3. สิ่ง que ผู้บริหารได้ให้การรับรองไว้เกี่ยวกับการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล

1. การเกิดขึ้นจริง และกรรมสิทธิ์และข้อผูกพัน (Existence, Right and Obligation)
2. ความครบถ้วน (Completeness)
3. การจัดประเภทรายการและการเข้าใจได้ (Classification and Understandability)
4. ความถูกต้องและการแสดงมูลค่า (Accuracy and Valuation)

1. ความเสี่ยงในการสอบบัญชี

- แบบจำลองความเสี่ยงในการสอบบัญชี(Audit risk model) ใช้เพื่อตัดสินใจว่า ผู้สอบบัญชีควรรวบรวมหลักฐานเป็นปริมาณมากน้อยเพียงใด

$$AR = IR \times CR \times PDR$$

$$\uparrow PDR = \frac{AR}{IR \times CR} \downarrow$$

แบบจำลองความเสี่ยงในการสอบบัญชี (AUDIT RISK MODEL)

$$AR = IR \times CR \times DR \quad (1)$$

$$AR = RMM \times DR \quad (2)$$

ดูตย. หน้า102-103

ความหมาย

AR = Audit Risk ความเสี่ยงในการสอบบัญชีโดยรวม (ผลสบช.เป็นผู้กำหนด)

IR = Inherent Risk ความเสี่ยงสืบเนื่อง

CR = Control Risk ความเสี่ยงจากการควบคุม

DR = Detection Risk ความเสี่ยงจากการตรวจสอบ

RMM = Risk of Material Misstatement ความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ

ในกรณีที AR เท่ากัน หาก.....

1. ความเสี่ยงสืบเนื่องต่ำ และ ระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

----- จึงสามารถลดการตรวจสอบลงได้ และลดการทดสอบการควบคุมภายในลงเนื่องจากการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

2. ความเสี่ยงสืบเนื่อง และ ความเสี่ยงจากการควบคุมสูง ---

จึงต้องรวบรวมหลักฐานให้ได้มากที่สุด

ระดับความเสี่ยงจากการตรวจสอบที่ยอมรับได้ (DR)

		ความเสี่ยงจากการควบคุม (CR)		
		ต่ำ	กลาง	สูง
		สูง	กลางถึงสูง	กลาง
ความเสี่ยงสืบเนื่อง (IR)	กลาง	กลางถึงสูง	กลาง	ต่ำถึงกลาง
		กลาง	ต่ำถึงกลาง	ต่ำ

*** ในทางปฏิบัติ อาจกำหนดความเสี่ยงเป็นตัวเลขได้ยาก อาจประมาณเป็นเชิงคุณภาพแทน ดังตาราง

ความเสี่ยงจากการทุจริต

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริต

- แรงกดดันหรือแรงจูงใจในการทุจริต
- โอกาสในการทุจริต
- การหาเหตุผลและทัศนคติของบุคลากร

*** ผสมช. ต้องใช้วิธีการตรวจสอบเฉพาะ เนื่องจากผู้บริหารเป็น
ผู้กระทำ การควบคุมภายในไม่สามารถป้องกันได้

ลักษณะของการทุจริต

- การใช้สินทรัพย์ของกิจการในทางที่ไม่เหมาะสม
(Misappropriation of assets)
- รายงานทางการเงินที่มีผลมาจากการทุจริต
(Fraudulent financial reporting)